

Massivtreelement

Figur 1

NEPD nr: 114N

Godkjent i tråd med ISO 14025, § 8.1.4

Godkjent 01-11-2009

Gyldig til 01-11-2012

Verifikasjon

Uavhengig verifikasjon av underliggende dokumentasjon er foretatt av Anne Rønning (Østfoldforskning), i tråd med ISO 21930, § 9.1

Deklarasjonen er utarbeidet av:

Silje Wærp, SINTEF Byggforsk

PCR

NPCR 015 Solid wood products, godkjent av EPD-stiftelsens Verifikasjonskomité er brukt.

Om EPD

EPDer fra andre programoperatører enn Næringslivets Stiftelse for Miljødeklarasjoner er nødvendigvis ikke sammenlignbare.

Informasjon om produsent

Interesseorganisasjon Moelven MassivTre AS
 Adresse 3535 Krøderen
 Kontaktperson Knut-Arne Johansen, tlf 32 15 08 52, knut-arne.johansen@moelven.no
 Organisasjons nr. 986857621
 ISO 14001/EMAS: _____

Informasjon om produktet

Omfang vugge til grav
 Funksjonell enhet (FE) 1m³ massivtreelement, ferdig montert og vedlikeholdt med 60 års forventet gjennomsnittlig levetid.
 Alle resultater i denne analysen forholder seg til 1 funksjonell enhet (FE).
 Antatt levetid 60 år
 Årstall for studien 2009, med datagrunnlag fra 2007
 Produksjonssted Norge
 Markedsområde Norge

Produktbeskrivelse

Moelven massivtreelementer er oppbygd av sammenlimte krysslagte lameller lagt i flere sjikt. Lamellene i elementets lengderetning består av fingerskjøtte bord av konstruksjonsvirke, mens lameller tvers på består av bord i hele lengder. Lamellene i elementenes yttersjikt er normalt kantlimt. Limingen gjøres med et MUF lim (Melamin urea formaldehyd) i en høyfrekvent taktpresse. Gjennomsnittlig densitet er 500 kg/m³. Denne miljødeklarasjonen gjelder for 1 m³ massivtreelement.

Skogsertifisering 95% av tømmer anvendt til produksjon av massivtreelementer er sertifisert iht. Levende Skog standard eller tilsvarende sertifisering (PEFC).

Miljøindikatorer

Global oppvarming	103 kg CO ₂ -ekv.
Energibruk	5176 MJ
Andel fornybare materialer	98 %
Inneklimaklassifisering (iht. EN 15251:2007)	ikke målt

Produktspesifikasjon

Tabell 1

Sluttprodukt		Input LCA		
Skurlast	kg	500,0	98,16 %	Spesifikke data
Lim	kg	9,4	1,84 %	Generiske data*
SUM	kg	509,4		

*MUF-lim fra Casco. Moelven massivtre benytter annen leverandør av lim.

Ressursforbruk

Materialressurser

Tabell 2

Materialressurser	Enhet	Råmaterialer	Produksjon	Byggeplass	Bruksfase	Avhending	Transport	Totalt
Nye, fornybare ressurser								
Treåvare inkl bark	kg	641,56	0,02	0	0	0	0	641,58
Vann	kg	555,72	380,45	0,02	0,01	0,02	3,19	939,41
Luft	kg	201,72	100,39	0,01	0,01	0,01	2,98	305,12
Annen fornybar	kg	0,29	0,09	5,2E-06	2,6E-06	5,2E-06	4,6E-03	0,39
Nye, ikke fornybare ressurser								
Stein	kg	2,0E+01	5,2E+00	4,4E-03	2,2E-03	4,4E-03	1,7E+00	2,7E+01
Olje	kg	3,1E+00	8,9E+00	7,6E-05	3,8E-05	7,6E-05	1,2E+01	2,4E+01
Naturgass	kg	9,5E+00	1,4E+00	3,8E-04	1,9E-04	3,8E-04	6,4E-01	1,2E+01
Kalkstein	kg	6,2E-01	1,1E+00	1,1E-03	5,4E-04	1,1E-03	2,6E-02	1,8E+00
Kull	kg	7,1E-01	8,9E-01	6,1E-04	3,1E-04	6,1E-04	5,4E-02	1,7E+00
Lignitt	kg	1,3E+00	2,1E-01	1,7E-04	8,4E-05	1,7E-04	7,2E-02	1,6E+00
Jord	kg	2,7E-01	9,2E-01	9,0E-04	4,5E-04	9,0E-04	3,4E-03	1,2E+00
Natriumklorid	kg	1,9E-01	2,0E-03	8,8E-07	4,4E-07	8,8E-07	1,2E-05	1,9E-01
Malm uten metall	kg	5,6E-02	1,1E-01	1,0E-04	5,2E-05	1,0E-04	7,4E-03	1,7E-01
Tungspat	kg	6,1E-02	1,1E-02	4,6E-07	2,3E-07	4,6E-07	3,1E-02	1,0E-01
Leire	kg	1,5E-02	3,9E-02	3,7E-05	1,9E-05	3,7E-05	3,5E-03	5,8E-02
Jern	kg	2,1E-02	2,8E-02	2,2E-05	1,1E-05	2,2E-05	5,4E-03	5,5E-02
Gips	kg	7,9E-03	2,5E-02	2,5E-05	1,2E-05	2,5E-05	4,7E-04	3,4E-02
Torv	kg	3,0E-02	2,7E-03	5,7E-09	2,8E-09	5,7E-09	1,1E-03	3,4E-02
Kvartssand	kg	1,1E-02	5,0E-03	3,6E-06	1,8E-06	3,6E-06	4,2E-03	2,0E-02
Aluminium	kg	1,8E-03	1,2E-03	1,2E-06	6,0E-07	1,2E-06	5,1E-06	3,0E-03
Sink	kg	3,5E-04	9,9E-04	5,7E-07	2,9E-07	5,7E-07	5,3E-05	1,4E-03
Kopper	kg	2,4E-04	6,6E-04	6,5E-07	3,2E-07	6,5E-07	1,4E-05	9,1E-04
Krom	kg	1,8E-04	6,6E-04	6,5E-07	3,2E-07	6,5E-07	9,6E-07	8,5E-04
Mangan	kg	2,1E-04	4,7E-04	4,5E-07	2,3E-07	4,5E-07	4,4E-05	7,3E-04
Annen ikke fornybar ressurs	kg	1,5E+00	5,1E+00	5,0E-03	2,5E-03	5,0E-03	2,3E-02	6,6E+00
Råmaterialeenergi, fornybare ressurser [MJ]								7.200,00
Råmaterialeenergi, ikke fornybare ressurser [MJ]								115,89

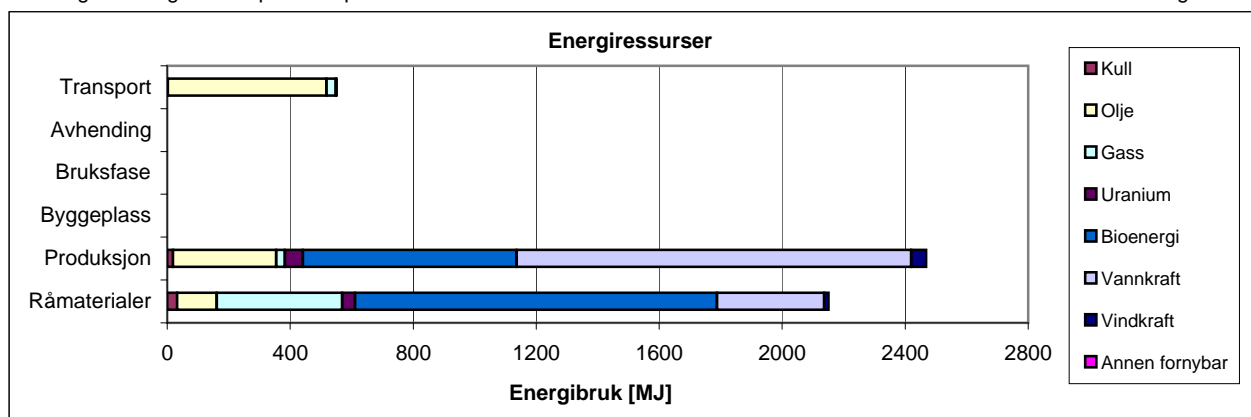
Land og vannressurser

Landareal er ikke kartlagt. Oversikt over vannforbruk finnes i Tabell 2

Energiressurser

Fordeling av energibærere per livsløpsfase

Figur 2

Energiforbruk fordelt på energibærere og livsløpsfaser

Tabell 3

	Enhet	Råmaterialer	Produksjon	Byggeplass	Bruksfase	Avhending	Transport	Totalt
Ikke fornybar energi								
Kull	MJ	31,93	18,51	0,02	0,01	0,02	2,19	52,67
Olje	MJ	129,02	336,17	3,2E-03	1,6E-03	3,2E-03	516,52	981,71
Gass	MJ	408,78	28,43	0,02	0,01	0,02	29,36	466,61
Uranium	MJ	41,47	58,69	0,06	0,03	0,06	2,72	103,03
Fornybar energi								
Bioenergi	MJ	1176,99	694,53	1,4E-05	7,0E-06	1,4E-05	1,5E-04	1871,52
Vannkraft	MJ	348,48	1284,09	1,27	0,63	1,27	0,58	1636,31
Vindkraft	MJ	14,55	49,00	0,05	0,02	0,05	0,07	63,74
Annen fornybar	MJ	0,76	0,05	3,4E-05	1,7E-05	3,4E-05	0,05	0,86
Total	MJ							5.176,44

Elektrisitetforbruk anvendt i Norge er beregnet ut fra Nordel-mixen for Norge i 2007.

Utslipp og miljøpåvirkninger

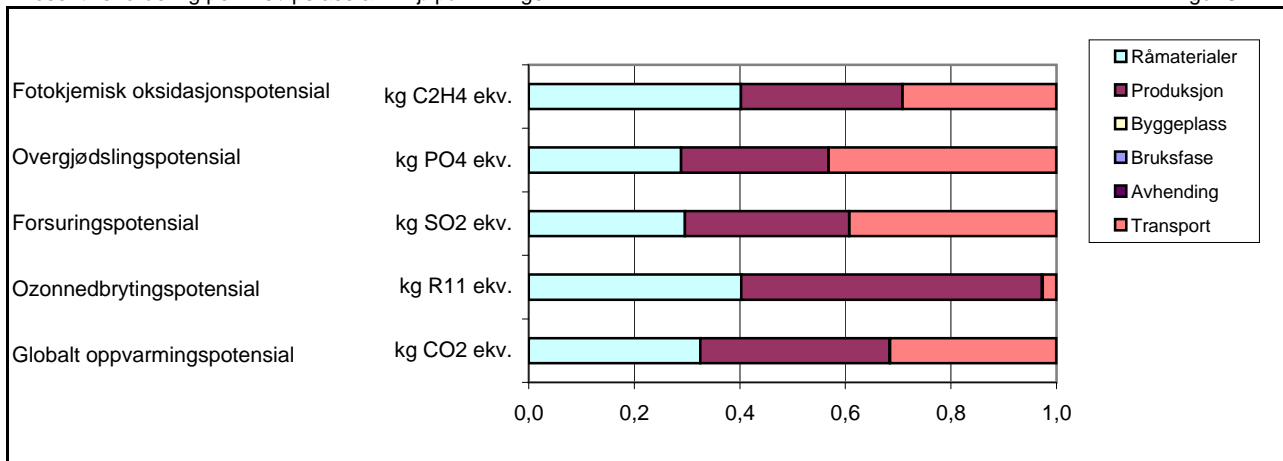
Miljøpåvirkninger

Tabell 4

Indikator	Enhet	Råmaterialer	Produksjon	Byggeplass	Bruksfase	Avhending	Transport	Totalt
Globalt oppvarmingspotensial	kg CO ₂ ekv.	33,36	36,83	7,8E-03	3,9E-03	7,8E-03	32,37	102,58
Ozonedbrytingspotensial	kg R11 ekv.	1,1E-06	1,6E-06	1,5E-09	7,7E-10	1,5E-09	7,2E-08	2,8E-06
Forsuringspotensial	kg SO ₂ ekv.	2,0E-01	2,1E-01	6,4E-06	3,2E-06	6,4E-06	2,6E-01	6,7E-01
Overgjødslingspotensial	kg PO ₄ ekv.	3,0E-02	2,9E-02	9,1E-07	4,5E-07	9,1E-07	4,5E-02	1,1E-01
Fotokjemisk oksidasjonspotensial	kg C ₂ H ₄ ekv.	2,7E-02	2,0E-02	4,9E-07	2,4E-07	4,9E-07	1,9E-02	6,6E-02

Prosentvis fordeling per livsløpsfase av miljøpåvirkninger

Figur 3

Utslipp og avfall

Tabell 5

	Enhet	Råmaterialer	Produksjon	Byggeplass	Bruksfase	Avhending	Transport	Totalt
Utslipp til luft								
NH ₃	g	23,802	13,999	1,3E-05	6,5E-06	1,3E-05	0,203	38,005
CO ₂	g	28847,423	34492,844	7,638	3,819	7,638	31269,685	94629,047
CO	g	359,435	234,827	0,002	0,001	0,002	54,123	648,391
HCl	g	0,078	0,172	3,0E-05	1,5E-05	3,0E-05	0,046	0,296
Hg	g	8,6E-05	6,6E-05	4,9E-08	2,5E-08	4,9E-08	3,3E-05	1,9E-04
CH ₄	g	107,682	43,123	0,005	0,003	0,005	37,916	188,734
N ₂ O	g	7,215	3,920	7,1E-05	3,5E-05	7,1E-05	0,515	11,650
NO _x	g	114,819	177,813	0,006	0,003	0,006	343,404	636,051
NMVOG	g	27,220	15,770	3,5E-04	1,8E-04	3,5E-04	22,398	65,389
Partikler	g	1,124	3,983	0,001	3,0E-04	0,001	5,980	11,089
Pb	g	0,001	0,002	1,8E-06	8,9E-07	1,8E-06	0,001	0,004
SO ₂	g	71,829	56,551	0,002	0,001	0,002	20,183	148,568
Utslipp til vann								
BOD	g	0,348	0,099	8,1E-06	4,0E-06	8,1E-06	0,052	0,499
COD	g	30,879	5,973	0,005	0,002	0,005	1,453	38,316
N	g	12,103	0,187	1,0E-04	5,1E-05	1,0E-04	0,047	12,338
P	g	0,020	0,008	8,5E-07	4,2E-07	8,5E-07	0,013	0,041
Avfall								
Avfall til deponi	kg	19,874	6,919	1,172	0,003	50,005	0,839	79,640
Farlig avfall	kg	21,608	6,471	0,005	0,003	0,011	0,840	29,761

Behandling av avfall fra sluttprodukt

Det er forbud mot deponering av organisk avfall per 01.01.2009. Det er estimert at 10 vekt % av sluttproduktet må behandles på særskilt vis, med dagens avfallsteknologi forbrenning med røykgassrensning.

Energiutnyttelse av sluttprodukt ved endt livsløp tilhører det produktsystemet som nyttiggjør seg av energien, kun råmaterialenergien er synliggjort i denne analysen.

Bruk av kjemikalier

Kjemikalier

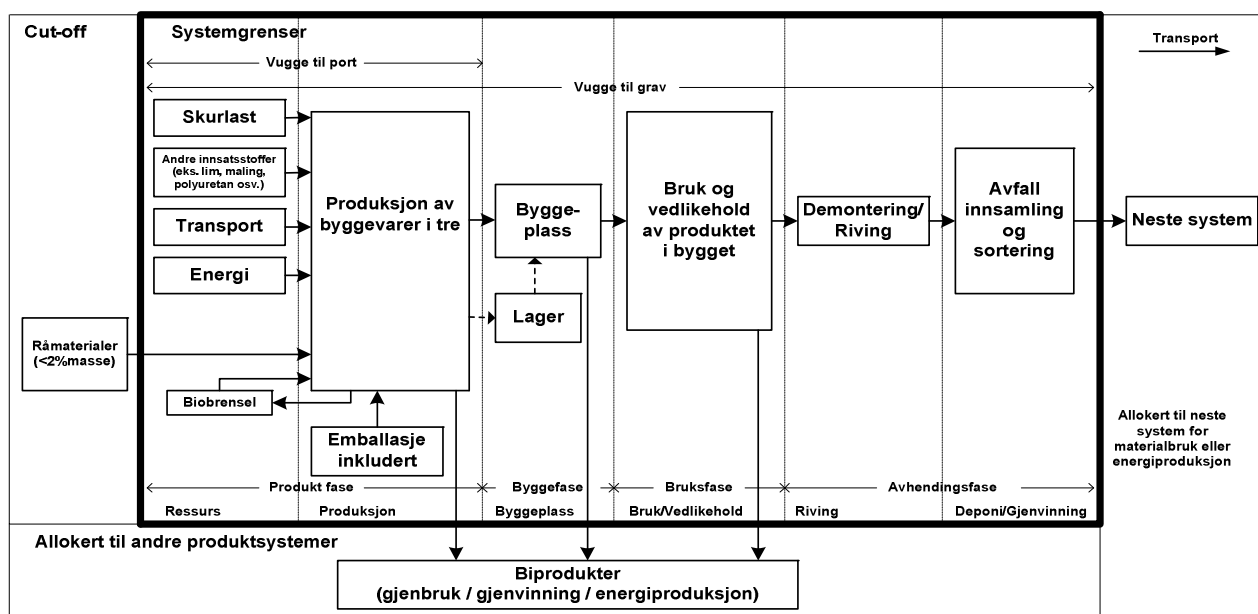
Tabell 6

Betegnelse	Enhet	Totalt	CAS-nr.	R-setninger	Råvare	Helse ^[4]	Miljø ^[4]
Lambdacyhalotrin	g	6,52E-03	91465-08-6	R21, R25, R26, R50/53	Tømmer	klasse 2	klasse 2
Imidakloprid	g	4,87E-03	13826-41-3	R22		klasse 4	-
Glyfosat	g	9,71E-02	1071-83-6	R41, R51/53		klasse 4	klasse 3
Formaldehyd	g	4,123	50-00-0	R23/24/25,34,43,40	Lim	klasse 1	-
Metanol	g	16,492	67-56-1	R 11,23/24/25/39/		klasse 2	-
1,4 Butandiol	g	24,737	110-63-4	R 22		klasse 4	-
Epsilon-caprolactam	g	12,369	105-60-2	R 20/22, R 36/37/38		klasse 4	-
Maursyre	g	23,559	64-18-6	R 35		klasse 3	-
Polyvinylacetat	g	0,035	93196-02-2	R22		klasse	-

Metodiske beslutninger

Systemgrenser

Figur 4

Referanser

- [1] NS-ISO 14025:2006, Miljømerker og deklarasjoner - Miljødeklarasjoner type III - Prinsipper og prosedyrer
- [2] ISO 21930:2007, Sustainability in building construction - Environmental declaration of building products
- [3] PCR for preparing an environmental product declaration (EPD) for solid wood products, NPCR 015 2009
- [4] Abrahamsen et al. (2008): "EPDs as a tool for documentation/information on chemicals and toxicity in the value chains of products - a pre-study for EPD Norge".
- [5] Flæte, Per Otto (2009): "Energiforbruk og utslipp fra skogproduksjonskjeden med utgangspunkt i aktivitetsdata fra 2007 - fra frø til industritomt"
- [6] Sintef Byggforsk (2009): "Environmental Product Declaration (EPD) of 9 solid wood products", rapport MIKADO
- [7] EN 15251:2007, Indoor environmental input parameters for design and assessment of energy performance of buildings addressing indoor air quality, thermal environment, lighting and acoustics